

STN	Systémy manažérstva bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci Požiadavky s usmernením na používanie	STN ISO 45001 83 3000
------------	--	---

Occupational health and safety management systems. Requirements with guidance for use

Systèmes de management de la santé et de la sécurité au travail. Exigences et lignes directrices pour leur utilisation

Managementsysteme für Sicherheit und Gesundheit bei der Arbeit. Anforderungen mit Anleitung zur Anwendung

Táto norma obsahuje slovenskú a anglickú verziu normy ISO 45001: 2018.

This standard includes Slovak and the English version of ISO 45001: 2018.

Nahradenie predchádzajúcich noriem

Táto norma nahrádza anglickú verziu STN ISO 45001 zo septembra 2018, ktorá od 1. 9. 2018 nahradila STN OHSAS 18001 z októbra 2009 a STN OHSAS 18002 z októbra 2009 v celom rozsahu.

127665

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky, 2019

Slovenská technická norma a technická normalizačná informácia je chránená zákonom č. 60/2018 Z. z. o technickej normalizácii.

Národný predhovor

Obrázky v tejto norme sú prevzaté z elektronických podkladov dodaných z ISO, © 2018 ISO, ref. č. ISO 45001: 2018 E.

Táto norma obsahuje jednu národnú poznámku.

Vypracovanie normy

Spracovateľ: Ing. Jozef Grauzel, CSc., MASM – Systémy kvality, Martin

Technická komisia: TK 72 Environmentálne manažérstvo

**Systémy manažérstva bezpečnosti
a ochrany zdravia pri práci
Požiadavky s usmernením na používanie**

ISO 45001
Prvé vydanie
2018-03

ICS 13.100

Obsah

	strana
Predhovor	5
Úvod	6
1 Predmet normy	11
2 Normatívne odkazy	12
3 Termíny a definície	12
4 Súvislosti organizácie	22
4.1 Pochopenie organizácie a jej súvislostí	22
4.2 Pochopenie potrieb a očakávaní pracovníkov a ďalších zainteresovaných strán	22
4.3 Určenie predmetu systému manažérstva BOZP	22
4.4 Systém manažérstva BOZP	22
5 Vodcovstvo a spoluúčasť pracovníka	23
5.1 Vodcovstvo a záväzok	23
5.2 Politika BOZP	24
5.3 Roly, zodpovednosť a právomoci v organizácii	24
5.4 Konzultácia a spoluúčasť pracovníkov	25
6 Plánovanie	27
6.1 Opatrenia na zvládanie rizík a príležitostí	27
6.1.1 Všeobecne	27
6.1.2 Identifikácia nebezpečenstva a posudzovanie rizík a príležitostí	28
6.1.3 Určenie právnych požiadaviek a ďalších požiadaviek	30
6.1.4 Plánovanie opatrenia	30
6.2 Ciele BOZP a plánovanie ich dosiahnutia	31
6.2.1 Ciele BOZP	31
6.2.2 Plánovanie dosiahnutia cieľov BOZP	31
7 Podpora	32
7.1 Zdroje	32
7.2 Kompetentnosť	32
7.3 Povedomie	32
7.4 Komunikácia	33

7.4.1	Všeobecne	33
7.4.2	Interná komunikácia	33
7.4.3	Externá komunikácia	34
7.5	Zdokumentované informácie	34
7.5.1	Všeobecne	34
7.5.2	Tvorba a aktualizácia	34
7.5.3	Riadenie zdokumentovaných informácií	35
8	Prevádzka	35
8.1	Plánovanie a riadenie prevádzky	35
8.1.1	Všeobecne	35
8.1.2	Eliminácia nebezpečenstiev a znižovanie rizík BOZP	36
8.1.3	Manažérstvo zmeny	36
8.1.4	Obstarávanie	37
8.2	Havarijná pripravenosť a reakcia	38
9	Hodnotenie výkonnosti	39
9.1	Monitorovanie, meranie, analýza a hodnotenie výkonnosti	39
9.1.1	Všeobecne	39
9.1.2	Hodnotenie dodržiavania	40
9.2	Interný audit	40
9.2.1	Všeobecne	40
9.2.2	Program interného auditu	40
9.3	Preskúmanie manažmentom	41
10	Zlepšovanie	43
10.1	Všeobecne	43
10.2	Incident, nehoda a nápravné opatrenie	43
10.3	Trvalé zlepšovanie	44
	Príloha A (informatívna) – Usmernenie na používanie tohto dokumentu	45
	Literatúra	69
	Abecedný register slovenských termínov	70
	Abecedný register anglických termínov	71

Predhovor

ISO (Medzinárodná organizácia pre normalizáciu) je celosvetová federácia národných normalizačných organizácií (členov ISO). Na medzinárodných normách zvyčajne pracujú technické komisie ISO. Každý člen ISO, ktorý sa zaujíma o predmet, pre ktorý sa vytvorila technická komisia, má právo byť zastúpený v tejto komisii. Na práci sa zúčastňujú aj medzinárodné vládne alebo mimovládne organizácie, s ktorými ISO nadviazala pracovný styk. ISO úzko spolupracuje s Medzinárodnou elektrotechnickou komisiou (IEC) vo všetkých záležitostiach normalizácie v elektrotechnike.

Postupy použité pri tvorbe tohto dokumentu, ako aj tie, ktoré sú určené na jeho ďalšie udržiavanie, sú opísané v časti 1 Smernice ISO/IEC. Mali by sa vziať do pozornosti najmä rozdielne kritériá schvaľovania pri rôznych typoch dokumentov ISO. Tento dokument bol vypracovaný podľa edičných pravidiel uvedených v časti 2 Smernice ISO/IEC (pozri www.iso.org/directives).

Upozorňuje sa na možnosť, že niektoré časti tohto dokumentu môžu byť predmetom patentových práv. ISO nezodpovedá za identifikáciu ktoréhokoľvek alebo všetkých takýchto patentových práv. Podrobnosti o akýchkoľvek patentových právach identifikovaných počas tvorby dokumentu sú uvedené v úvode dokumentu a/alebo v zozname patentových deklarácií ISO (pozri www.iso.org/patents).

Akákoľvek obchodná značka použitá v tomto dokumente slúži len na informáciu pre používateľa a neznamena jej schválenie organizáciou ISO.

Vysvetlenie dobrovoľnej podstaty noriem, význam špecifických termínov a výrazov ISO týkajúcich sa posudzovania zhody, ako aj informácií o väzbe ISO na princípy Svetovej obchodnej organizácie (WTO) uplatňované pri odstraňovaní technických prekážok obchodu (TBT) pozri na tejto URL:

www.iso.org/iso/foreword.html.

Tento dokument pripravila projektová komisia ISO/PC 283 *Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci*.

Úvod

0.1 Základné informácie

Organizácia zodpovedá za bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov a ďalších osôb, ktoré môžu byť ovplyvnené jej činnosťami. Táto zodpovednosť podporuje a ochraňuje ich fyzické a duševné zdravie.

Osvojenie systému manažérstva BOZP je zamýšľané na uľahčenie organizácii, aby poskytla bezpečné a zdravé pracovisko, aby predchádzala pracovným úrazom, poškodeniu zdravia a aby trvalo zlepšovala výkonnosť vlastnej BOZP.

0.2 Cieľ systému manažérstva BOZP

Účelom systému manažérstva BOZP je poskytnúť rámec na manažerstvo rizík a príležitostí BOZP. Cieľom a zamýšľanými výsledkami systému manažérstva BOZP je predchádzať pracovným úrazom a poškodeniu zdravia pracovníkov a poskytnúť bezpečné a zdravé pracovisko; v dôsledku toho je pre organizáciu kriticky dôležité eliminovať nebezpečenstvá a minimalizovať riziká BOZP prijatím efektívnych preventívnych a ochranných opatrení.

Ak tieto opatrenia aplikuje organizácia cez svoj systém manažérstva BOZP, potom tieto opatrenia zlepšujú výkonnosť BOZP. Systém manažérstva BOZP môže byť efektívnejší a účinnejší, ak sa zavčas prijímajú opatrenia na zvládanie príležitostí na zlepšovanie výkonnosti BOZP.

Implementovanie systému manažérstva BOZP v zhode s týmto dokumentom umožňuje organizácii, aby manažovala svoje riziká BOZP a zlepšovala výkonnosť jej BOZP. Systém manažérstva BOZP môže pomôcť organizácii, aby spĺňala svoje právne požiadavky a ďalšie požiadavky.

0.3 Faktory úspechu

Implementácia systému manažérstva BOZP je strategické a prevádzkové rozhodnutie organizácie. Úspech systému manažérstva BOZP závisí od vodcovstva, záväzku a spoluúčasti všetkých úrovní a funkcií organizácie.

Implementácia a udržiavanie systému manažérstva BOZP, jeho efektívnosť a schopnosť dosiahnuť zamýšľané výsledky závisia od množstva kľúčových faktorov, ktoré môžu zahŕňať

- a) vodcovstvo vrcholového manažmentu, záväzok, zodpovednosť a zodpovedanie sa;

Introduction

0.1 Background

An organization is responsible for the occupational health and safety of workers and others who can be affected by its activities. This responsibility includes promoting and protecting their physical and mental health.

The adoption of an OH&S management system is intended to enable an organization to provide safe and healthy workplaces, prevent work-related injury and ill health, and continually improve its OH&S performance.

0.2 Aim of an OH&S management system

The purpose of an OH&S management system is to provide a framework for managing OH&S risks and opportunities. The aim and intended outcomes of the OH&S management system are to prevent work-related injury and ill health to workers and to provide safe and healthy workplaces; consequently, it is critically important for the organization to eliminate hazards and minimize OH&S risks by taking effective preventive and protective measures.

When these measures are applied by the organization through its OH&S management system, they improve its OH&S performance. An OH&S management system can be more effective and efficient when taking early action to address opportunities for improvement of OH&S performance.

Implementing an OH&S management system conforming to this document enables an organization to manage its OH&S risks and improve its OH&S performance. An OH&S management system can assist an organization to fulfil its legal requirements and other requirements.

0.3 Success factors

The implementation of an OH&S management system is a strategic and operational decision for an organization. The success of the OH&S management system depends on leadership, commitment and participation from all levels and functions of the organization.

The implementation and maintenance of an OH&S management system, its effectiveness and its ability to achieve its intended outcomes are dependent on a number of key factors, which can include:

- a) top management leadership, commitment, responsibilities and accountability;

b) rozvoj vrcholového manažmentu, vedenie a podporu kultúry v organizácii, ktorá podporuje zamýšľané výsledky systému manažérstva BOZP; c) komunikáciu; d) konzultáciu a spoluúčasť pracovníkov a v prípade existencie aj zástupcov pracovníkov; e) pridelenie nevyhnutných zdrojov na jeho udržiavanie; f) politiky BOZP, ktoré sú kompatibilné s celkovými strategickými cieľmi a smerovaním organizácie; g) efektívny proces alebo efektívne procesy na identifikáciu nebezpečenstiev, riadenia rizík BOZP a využitia príležitostí BOZP; h) trvalé monitorovanie a hodnotenie výkonnosti systému manažérstva BOZP na zlepšenie výkonnosti BOZP; i) integráciu systému manažérstva BOZP do podnikateľských procesov organizácie; j) ciele BOZP, ktoré sú v súlade s politikou BOZP a berú do úvahy nebezpečenstvá, riziká a príležitosti BOZP organizácie; k) dodržiavanie svojich právnych požiadaviek a ďalších požiadaviek.	b) top management developing, leading and promoting a culture in the organization that supports the intended outcomes of the OH&S management system; c) communication; d) consultation and participation of workers, and, where they exist, workers' representatives; e) allocation of the necessary resources to maintain it; f) OH&S policies, which are compatible with the overall strategic objectives and direction of the organization; g) effective process(es) for identifying hazards, controlling OH&S risks and taking advantage of OH&S opportunities; h) continual performance evaluation and monitoring of the OH&S management system to improve OH&S performance; i) integration of the OH&S management system into the organization's business processes; j) OH&S objectives that align with the OH&S policy and take into account the organization's hazards, OH&S risks and OH&S opportunities; k) compliance with its legal requirements and other requirements.

Preukázanie úspešnej implementácie tohto dokumentu môže použiť organizácia na uistenie pracovníkov a ďalších zainteresovaných strán, že má primerane efektívny systém manažérstva BOZP. Len osvojenie tohto dokumentu nebude garantovať samotnú prevenciu pracovných úrazov a zhoršenia zdravia pracovníkov, poskytnutie bezpečných a zdravých pracovísk a zlepšenie výkonnosti BOZP.

Demonstration of successful implementation of this document can be used by an organization to give assurance to workers and other interested parties that an effective OH&S management system is in place. Adoption of this document, however, will not in itself guarantee prevention of work-related injury and ill health to workers, provision of safe and healthy workplaces and improved OH&S performance.

Stupeň podrobností, komplexnosť, rozsah zdokumentovaných informácií a potrebných zdrojov na zabezpečenie úspechu systému manažérstva BOZP organizácie bude závisieť od množstva faktorov, napr.

The level of detail, the complexity, the extent of documented information and the resources needed to ensure the success of an organization's OH&S management system will depend on a number of factors, such as:

– od súvislostí organizácie (napr. počet pracovníkov, veľkosť, zemepisná poloha, kultúra, právne požiadavky a ďalšie požiadavky); – od predmetu systému manažérstva BOZP organizácie; – od povahy činností organizácie a súvisiacich rizík BOZP.	– the organization's context (e.g. number of workers, size, geography, culture, legal requirements and other requirements); – the scope of the organization's OH&S management system; – the nature of the organization's activities and the related OH&S risks.

0.4 Cyklus plánuj – urob – kontroluj – konaj

Aplikovaný systém manažérstva BOZP v tomto dokumente je založený na koncepcii plánuj – urob – kontroluj – konaj (PDCA).

Koncepcia PDCA je interaktívny proces používaný organizáciou na dosiahnutie trvalého zlepšovania. To sa môže aplikovať v systéme manažérstva a v jeho jednotlivých prvkoch týmto spôsobom:

- Plánuj: určenie a posudzovanie rizík a príležitostí BOZP a ďalších rizík a príležitostí, vypracovanie cieľov BOZP a nevyhnutných procesov na dodávanie výsledkov v súlade s politikou BOZP organizácie.
- Urob: implementovanie procesov tak, ako sa naplánovali.
- Kontroluj: monitorovanie a meranie činností a procesov v súlade s politikou a cieľmi BOZP a oznámenie výsledkov.
- Konaj: prijatie opatrení na trvalé zlepšovanie výkonnosti BOZP na dosiahnutie zamýšľaných výsledkov.

Tento dokument zapracúva koncepciu PDCA do nového rámca štruktúry, ako ukazuje obrázok 1.

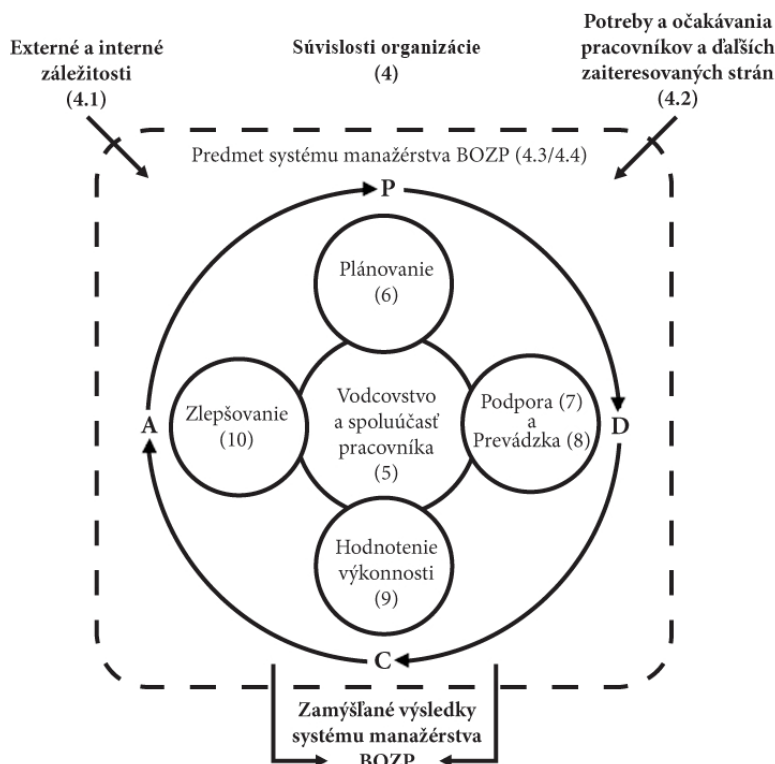
0.4 Plan-Do-Check-Act cycle

The OH&S management system approach applied in this document is founded on the concept of Plan-Do-Check-Act (PDCA).

The PDCA concept is an iterative process used by organizations to achieve continual improvement. It can be applied to a management system and to each of its individual elements, as follows:

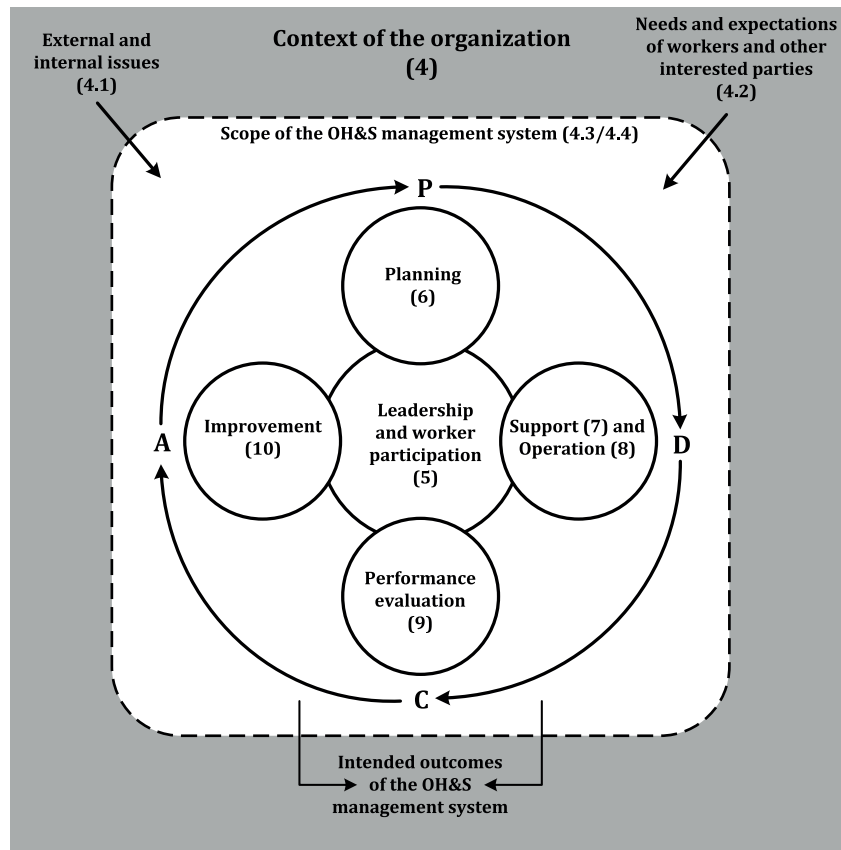
- Plan: determine and assess OH&S risks, OH&S opportunities and other risks and other opportunities, establish OH&S objectives and processes necessary to deliver results in accordance with the organization's OH&S policy;
- Do: implement the processes as planned;
- Check: monitor and measure activities and processes with regard to the OH&S policy and OH&S objectives, and report the results;
- Act: take actions to continually improve the OH&S performance to achieve the intended outcomes.

This document incorporates the PDCA concept into a new framework, as shown in Figure 1.

POZNÁMKA. – Čísla uvedené v zátvorkách odkazujú na čísla kapitol a článkov v tomto dokumente.

Obrázok 1 – Vzťah medzi PDCA a rámcom štruktúry v tomto dokumente

NOTE The numbers given in brackets refer to the clause numbers in this document.

Figure 1 – Relationship between PDCA and the framework in this document

0.5 Obsah tohto dokumentu

Tento dokument je v súlade s požiadavkami noriem ISO pre systémy manažérstva. Tieto požiadavky zahŕňajú nadradenú štruktúru, identický základný text a bežné termíny so základnými definíciami, ktoré sa navrhli na prospech používateľom implementujúcim normy ISO pre spoločný systém manažérstva.

Tento dokument nezahŕňa požiadavky špecifikované na ďalšie oblasti, ako sú kvalita, spoločenská zodpovednosť, environment, bezpečnosť alebo manažérstvo financií, aj keď sa jeho prvky môžu usporiadať alebo integrovať s ďalšími systémami manažérstva.

Tento dokument obsahuje požiadavky, ktoré organizácia môže použiť na implementáciu systému manažérstva BOZP a na posudzovanie zhody. Organizácia, ktorá si želá preukázať zhodu s týmto dokumentom, môže to urobiť:

- sebaurčením a samovyhlásením alebo
- požadovaním potvrdenia tejto zhody stranami, ktoré majú záujem v organizácii, napr. zákazníkmi, alebo
- požadovaním potvrdenia jej samovyhlásenia externou stranou voči organizácii alebo
- požadovaním certifikácie/registrácie jej systému manažérstva BOZP externou organizáciou.

Kapitoly 1 až 3 v tomto dokumente uvádzajú predmet, normatívne odkazy a termíny a definície, ktoré sa aplikujú pri používaní tohto dokumentu, zatiaľ čo kapitoly 4 až 10 obsahujú požiadavky, ktoré sa použijú pri hodnotení zhody s týmto dokumentom. Príloha A poskytuje informatívne vysvetlenia týchto požiadaviek. Termíny a definície v kapitole 3 sú usporiadané v abecednom poradí pojmov uvedených v závere tohto dokumentu.

V tomto dokumente sa používajú tieto formy slovies:

- a) „musí“ – upozorňuje na požiadavku;
- b) „má byť“ – upozorňuje na odporúčanie;
- c) „smie“ – upozorňuje na povolenie;
- d) „môže“ – upozorňuje na možnosť alebo spôsobilosť.

Informácie označené ako „POZNÁMKA“ sú usmernením na pochopenie alebo objasnenie príslušnej požiadavky. „Poznámky k termínu“ uvedené v kapitole 3 poskytujú dodatočné informácie, ktoré dopĺňajú terminologický údaj a môžu obsahovať ustanovenia týkajúce sa použitia termínu.

0.5 Contents of this document

This document conforms to ISO's requirements for management system standards. These requirements include a high level structure, identical core text and common terms with core definitions, designed to benefit users implementing multiple ISO management system standards.

This document does not include requirements specific to other subjects, such as those for quality, social responsibility, environmental, security or financial management, though its elements can be aligned or integrated with those of other management systems.

This document contains requirements that can be used by an organization to implement an OH&S management system and to assess conformity. An organization that wishes to demonstrate conformity to this document can do so by:

- making a self-determination and self-declaration, or
- seeking confirmation of its conformity by parties having an interest in the organization, such as customers, or
- seeking confirmation of its self-declaration by a party external to the organization, or
- seeking certification/registration of its OH&S management system by an external organization.

Clauses 1 to 3 in this document set out the scope, normative references and terms and definitions which apply to the use of this document, while Clauses 4 to 10 contain the requirements to be used to assess conformity to this document. Annex A provides informative explanations to these requirements. The terms and definitions in Clause 3 are arranged in conceptual order, with an alphabetical index provided at the end of this document.

In this document, the following verbal forms are used:

- a) “shall” indicates a requirement;
- b) “should” indicates a recommendation;
- c) “may” indicates a permission;
- d) “can” indicates a possibility or a capability.

Information marked as “NOTE” is for guidance in understanding or clarifying the associated requirement. “Notes to entry” used in Clause 3 provide additional information that supplements the terminological data and can contain provisions relating to the use of a term.

1 Predmet normy

Tento dokument špecifikuje požiadavky na systém manažérstva bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP) a poskytuje usmernenie na ich používanie, aby sa umožnilo organizáciám poskytovať bezpečné a zdravé pracoviská s prevenciou pracovných úrazov a zhoršenia zdravia a tiež proaktívneho zlepšovania výkonnosti jej BOZP.

Tento dokument je aplikovateľný v akejkoľvek organizácii, ktorá chce vytvoriť, implementovať a udržiavať systém manažérstva BOZP, aby zlepšovala bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, eliminovala nebezpečenstvá a minimalizovala riziká BOZP (vrátane nedostatkov systému), výhodne využívala príležitosti BOZP a zvládala nezhody systému manažérstva BOZP, ktoré sú spojené s jej činnosťami.

Tento dokument pomáha organizácii dosiahnuť zamýšľané výsledky jej systému manažérstva BOZP. V súlade s politikou BOZP organizácie zamýšľané výsledky systému manažérstva BOZP zahŕňajú

- a) trvalé zlepšovanie výkonnosti BOZP;
- b) plnenie právnych požiadaviek a ďalších požiadaviek;
- c) dosiahovanie cieľov BOZP.

Tento dokument je aplikovateľný bez ohľadu na veľkosť, typ a činnosti v akejkoľvek organizácii. Aplikuje sa na riziká BOZP, ktoré riadi organizácia, berie do úvahy faktory, napr. súvislosti, v ktorých organizácia funguje, a na potreby a očakávania jej pracovníkov a ďalších zainteresovaných strán.

Tento dokument neformuluje špecifické kritériá pre výkonnosť BOZP a ani ich nepredpisuje pre navrhovanie systému manažérstva BOZP.

Tento dokument umožňuje organizácii pomocou jej systému manažérstva BOZP integrovať ďalšie aspekty zdravia a bezpečnosti, napr. dobrého stavu/duševnej pohody pracovníka.

Tento dokument sa nezaobrá problematikou, ako napr., bezpečnosť produktu, poškodenie majetku alebo environmentálne vplyvy, okrem rizík pracovníkov a ďalších zainteresovaných strán.

Tento dokument sa môže využiť v celku alebo po častiach na systematické zlepšovanie manažérstva bezpečnosti a ochrany zdravia. Prehlásenie zhody s týmto dokumentom nie je akceptovateľné, pokiaľ všetky jeho požiadavky nie sú zapracované do systému manažérstva BOZP organizácie a nie sú splnené bez výnimky.

1 Scope

This document specifies requirements for an occupational health and safety (OH&S) management system, and gives guidance for its use, to enable organizations to provide safe and healthy workplaces by preventing work-related injury and ill health, as well as by proactively improving its OH&S performance.

This document is applicable to any organization that wishes to establish, implement and maintain an OH&S management system to improve occupational health and safety, eliminate hazards and minimize OH&S risks (including system deficiencies), take advantage of OH&S opportunities, and address OH&S management system nonconformities associated with its activities.

This document helps an organization to achieve the intended outcomes of its OH&S management system. Consistent with the organization's OH&S policy, the intended outcomes of an OH&S management system include:

- a) continual improvement of OH&S performance;
- b) fulfilment of legal requirements and other requirements;
- c) achievement of OH&S objectives.

This document is applicable to any organization regardless of its size, type and activities. It is applicable to the OH&S risks under the organization's control, taking into account factors such as the context in which the organization operates and the needs and expectations of its workers and other interested parties.

This document does not state specific criteria for OH&S performance, nor is it prescriptive about the design of an OH&S management system.

This document enables an organization, through its OH&S management system, to integrate other aspects of health and safety, such as worker wellness/wellbeing.

This document does not address issues such as product safety, property damage or environmental impacts, beyond the risks to workers and other relevant interested parties.

This document can be used in whole or in part to systematically improve occupational health and safety management. However, claims of conformity to this document are not acceptable unless all its requirements are incorporated into an organization's OH&S management system and fulfilled without exclusion.

2 Normatívne odkazy

V tomto dokumente nie sú žiadne normatívne odkazy.

2 Normative references

There are no normative references in this document.

koniec náhľadu – text ďalej pokračuje v platenej verzii STN